

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 2. Quid in desponsationibus operetur conditio necessario futura?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

non autem ex voluntate disponentis, aut contrahentis; ut, si alicui legeretur partus ancillæ vel fructus fundi nondum editus, subintelligitur enim, *si partus edatur, vel fructus nascantur*. L. Quod in rerum. 24. ff. de Legat. 1. L. Interdum. 33. ff. de V. O. L. Nec emptio. 8. ff. de Contrahend. empt. aliæ autem tacite, sed extrinsecæ, quæ non insunt ex natura rei, sed ex juris necessitate, seu dispositione. Sic legatum alicui relictum habet tacitam conditionem, *si hæres adierit hereditatem*. Nam hoc juris necessitate requiritur ad valorem Legati. lib. 32. ff. de Legat. Quæ verò in ipsa oratione, seu dispositione apponuntur, *expresse* vocantur. Et ex his postremis aliæ sunt *necessariò eventuræ* (ut, *contraho tecum, si sol orietur*) aliæ *contingentes* (ut, *contraho tecum, si tibi libuerit*) aliæ *impossibiles*, quæ evenire non possunt, aliæ *possibiles*, quæ fieri possunt; & ex his aliæ *honestæ*, aliæ *turpes*, aliæ *repugnantes substantiæ* dispositionis, seu contractus; aliæ *omnino indifferentes ac disparatæ*, seu *impertinentes*, de quibus omnibus fufius agetur in seq.

§. 1.

Quid in desponsationibus operetur conditio, de præfenti, vel præterito?

764. Resp. inter conditiones propriè dictas non venire illas, quæ sunt *de præfenti*, vel *præterito*, v. g. *contraho tecum, si es nobilis, si fuisti ante 10. annos Catholica*; conditio enim propriè dicta suspendit consensum in eventum futurum, ac indifferentem, saltem opinione illam apponentis, ex communi doctorum sensu; id quod non habet Conditio de præfenti, vel præterito. Nam ejusmodi qualitates non apponuntur animo expectandi earum eventum; sed, ut, si subsistant, pariter subsistat dispositio, ac effectus juris; si non subsistant, nec subsistat, seu valeat dispositio, nec ullum juris effectum pariat. Hinc ejusmodi orationes, seu promissiones (*promitto centum, si navis in portu stat, vel, si Titus Consul fuit*) conditione subsistente, statim puræ sunt; non subsistente, nullæ, ac irritæ; nec differunt effectum, propter ignorantiam nostram, L. 16. ff. de Injusto rupto. §. conditionem, 6. Institut. de

verb. obligat. Adverte tamen, *donec scilicet*, an vera, an falsa sit ea conditio, non posse promissarium agere ex tali promissione. Nam apud nos, & respectu nostræ ignorantia, gerit vices conditionis, & appellari solet *quasi conditio*, ut docet Cujacius l. 1. diffinit. Papin. ad L. Cum in præfens 37. ff. de reb. hered.

Ex quo sequitur, quòd conditio præfens, vel præterita, *non sit conditio propriè*, nimirum *suspensiva* quoad jus obligationis; sed solum *quoad factum agendi*. Nam ad illud attenditur veritas, quod conditio adjecta in re sit, vel non sit; ita Gonzalez in c. 1. h. t. n. 4. cum Donello, Mantica, & aliis ibidem relatis. Et ratio est, quia conditio suspensiva propriè est, *quæ habet eventum pendentem*, atque adeò, qui nec est, nec fuit; sed hoc non habet qualitas de præfenti, vel futuro, dispositionibus apposita, licet apponens ignoret, eam esse, vel non esse, fuisse vel non fuisse; ergo non apponit eam animo expectandi ejus eventum, consequenter suspendendi suæ voluntatis effectum, qui est obligatio.

§. 2.

Quid in desponsationibus operetur conditio necessariò futura?

765. Resp. Conditiones de futuro, quæ habent eventum necessarium, vel infallibilem, seu non suspensibilem, in foro saltem externo, haberi pro præfentibus moraliter, adeoque *non esse conditiones*, propriè, nec *suspensivas*, quia, quod fieri necesse est, pro præfenti habetur, per L. 9. §. qui sub conditione ff. de Novat. ibi: *qui sub conditione stipulatur, quæ omnino extitura est, pure videtur stipulari* L. 17. §. seq. ff. de condit. indebiti; L. 79. ff. de condit. & demonstr. & §. si impossibilis. Institut. de inutil. stipulat. Et ratio est, quia tunc nec intentione illas apponentium habent eventum pendentem, ut tenent Canonistæ communiter, esto aliqui apud Sanchez. l. 5. hic D. 2. n. 1. sentiant oppositum; quorum fundamentis responsio dabitur infra; Et ideo etiam conditio impossibilis (negativè adjecta) v. g. *si digito calum non tetigero*, non suspendit, sed utilis, & præfens est, per L. Impossibilis. 7. ff. de verb. oblig.

Sed

766. Sed datam responſionem limita. 1. ut tunc ſolum procedat, ſi etiam in opinione apponentis tales ſint; nam ſecus eſt, ſi conditionem neceſſario futuram, putent futuram contingenter. Obligatio enim voluntatis ſequitur propoſitionem intellectus, qua manuducitur, ac dirigitur intentio; hinc ſi cognitio proponat conditionem, tanquam contingenter futuram, atque adeo necdum præſentem in cauſa ſua, neceſſario illam datura, ſuſpenſiva eſt. Limita. 2. ut non procedat, ſi conditio ſit incerta, quoad illum, qui eam apponit, ut, *contrabam tecum, ſi tali die luna eclypſetur*. Nam qualitas de futuro, diſpoſitioni appoſita, quoad effectum ſuſpendendi, vel non ſuſpendendi, conſideratur, prout eſt in intentione diſponentis, vel contrahentis ſub ea, ut dicemus infra; ſed quando reſpectu eam apponentis eſt incerta, in intentione eſt, prout eſt in cognitione illum dirigente ad ejuſmodi diſpenſationem, vel contractum faciendum; ergo quando in cognitione eam apponentis eſt incerta, etiam in intentione eam apponentis eſt incerta; conſequenter non neceſſario, ſed contingenter futura tali die; ergo, licet in ſe ſit neceſſario futura, & per rerum naturam certa; ſi tamen in intentione illam apponentis ſit incerta, ſuſpender, donec ſit in ſe. Nec obſtat quod habetur in §. *Conditiones Inſtit. de R. O.* ubi dicitur, quod conditiones, que per naturam rerum certa ſunt, non morantur obligationem, quamvis in nobis certa ſint. Nam ille textus non loquitur de conditionibus certo futuris per naturam rerum; ſed de præſentibus, vel præteritis, que non ſunt ſuſpenſivæ, cum non habeant eventum præſentem; ſic Paludanus in 4. diſt. 20. c. 5. n. 31.

767. Si quæras. 1. quid operetur conditio neceſſario futura, ſed die incertâ reſpectu eam apponentis. v. g. *ducam te, ſi tuus frater morietur*. Nam quod aliquando morietur, per naturam rerum certum eſt; quo autem die? incertum. Anterelponſ. not. ejuſmodi eventus diſpoſitioni appoſitos, non ſemper apponi ut conditiones, hoc eſt, animo exſpectandi earum eventum, ſuſpenſo interim conſenſu; ſed quandoq; ſolum ut terminum, ſeu præſinitionem temporis, ut ſenſus ſit, *quando tuus frater morietur, tunc ducam te*; quo po-

ſito, Reſp. ſi apponitur tanquam præſinitio temporis, conſenſum non ſuſpendi, quoad obligationem eam ducendi; ſed tantum, quoad executionem, ut colligitur ex *L. Heres meus*, ſtatim citanda; nam in hoc caſu particula *ſi*, æquivaleret particulæ *Cum*, quæ non ſuſpender, ſed tantum tempus præſinit, ut in ſeqq. dicemus. Si autem adjicitur, *ut conditio* ignoratâ neceſſitate, ut tali die fiat, probabilius eſt apponi animo exſpectandi conditionis eventum cum effectu ſecutæ mortis, conſequenter eò uſque ſuſpendendi ſui conſenſus effectum, qui eſt obligatio; ſic enim in intentione illam adicientis, quoad diem, apponitur tanquam aliquod futurum contingenter. Huius ulterior ratio eſt; quia aliàs (ſi non conſideraretur conditio prout eſt in intentione, ac animo eam apponentis, ſed prout eſt in ſe, & ſecundum veritatem) pauciſſimæ conditiones futuræ ſuſpenderent diſpoſitionem, vel contractum. Nam omnes jam de præſenti habent determinatam veritatem in ſcientiâ, vel revelatione DEI (ut communiter docent Theologi) conſequenter omnes, ſaltem ex ſuppoſitione, ſunt neceſſario futuræ.

Si quæras 2. an conditio non tantum 768. per naturam, ſed etiam ex ſuppoſitione futura neceſſario, diſpoſitioni vel contractui adjecta habenda ſit non ſuſpenſiva? *contrabo tecum ſi Antichriſtus damnabitur*: negativam ſequitur Covarruvias, & Henriquez apud Sanchez. num. 7. qui tamen probabilius affirmat, ſi eam apponens novit illius neceſſitatem ex ſuppoſitione; ſecus, ſi potius credidit futuram contingenter; ratio huius eſt ex præcedenti num: nam poſtquam Sanchez indefinite dixit *lib. 5. d. 2. num. 1.* quod conditio neceſſario futura, matrimonio appoſita, non ſit ſuſpenſiva, dictum ſuum limitat hiſ verbis: hæc conſuſio intelligenda eſt, quando contrahentes reputabant conditionem eſſe neceſſariam; ſi enim crederent eſſe contingentem, ſuſpenderet utique in conditionis eventum.

Fundamentum docentium, conditionem neceſſario futuram, eſſe ſuſpenſivam, etiam ſi neceſſitas præſens, ut eveniat cognita fuerit eam apponenti, ſumitur ex *L. Heres meus. 78. ff. de conditionibus & demonſtrationibus*, ubi expreſſè dicitur:

Heres meus, cum morietur Titius, centum ei dato, purum legatum est; quia non conditione, sed morâ suspenditur. Sed Resp. in citata lege futuram mortem Titii, legato non adjici, tanquam conditionem; sed temporis præfinitionem, quia illam exprimit non per particulam *Si*; sed *Cum*, quæ ex ipsa materia substrata, de quâ agitur, & consequenter intentione legis, idem operatur, ac particula *quando*, quæ tempus designatur, quæ obligationem non suspendit, sed executioni solum moram definit.

§. 3.

An desponsatio recipiat conditionem propriè dictam?

770. Sunt qui hoc negant de matrimonio; sed hi sumunt matrimonium *formaliter* pro ipsa nimirum obligatione conjugum, natâ ex mutuo consensu conjugali, quem volunt esse matrimonium *causaliter*; ita Sanchez. *lib. 5. hic D. 1. num. 5.* ubi ait, *consensum præstitum ad matrimonium posse ex conditione pendere, non autem matrimonium.* Huic autem resolutioni, etiam quoad ipsum consensum videtur ob stare regula utriusq; juris. Nam consensus in matrimonium est *actus legitimus*; de jure autem Canonico *c. 50. de Reg. jur. in 6.* ibi: *actus legitimi conditionem non recipiunt, neq; diem*; & de jure civili *L. Actus legitimi, ff. eod.* numerantur complures actus legitimi, qui non recipiunt *diem*, vel *conditionem*, ut emancipatio, acceptilatio, hæreditatis aditio, servi optio, datio Tutoris &c. ubi additur: *ejusmodi actus legitimos, qui non recipiunt diem, vel conditionem, in totum vitari per conditionem, vel temporis adjectionem.* E contra certum videtur, utroq; jure multos actus legitimos non tantum appposito tempore, sed etiam conditione propriè dictâ celebrari, quin ex hoc capite vitentur, ut aliunde notum est, & constabit ex dicendis.

771. Ad rectam igitur intelligentiam illius regulæ notandum, quosdam esse actus, qui vel naturâ, vel legis dispositione instituti sunt, ut statim suum effectum consequantur, aut purè, ac perfectè celebrentur, ut notat Sanchez. *lib. 5. hic D. 1. n. 5.* & alii, quos cit. & sequitur Barbosa. *in cit.*

Reg. 50. num. 2. & 13. ex quo sequitur; ejusmodi actus, tanquam pro forma substantiali petere, ut concipiuntur purè, nimirum sine suspensione, seu dilatione in futurum. Et quoniam conditio suspensiva, vel futuri temporis adjectio cum hoc non stat, rectè sequitur eam regulam procedere de illis actibus legitimis, quibus repugnat suspensio, aut dilatio in futurum. Sequitur 2. consensum sponsalium, vel etiam matrimonialium recipere diem, vel conditionem suspensivam. Nam hi contractus, vel actus non necessarîo concipiuntur sub aliqua certa forma cui repugnet suspensio, aut dilatio; ad eos enim sufficit ea forma, quæ sufficit ad alios contractus legitimos collatos in tempus, aut eventum futurum, etiam contingentem. Sequitur 3. formas in cæteris Sacramentis novæ legis, non recipere diem, vel conditionem suspensivam; quia repugnat certæ verborum formæ, sub qua ex institutione suâ proferri debent. Nam forma, sub qua ex institutione Christi sunt, significat effectum Sacramenti de præsentibus in subjecto carente obice, ut in his: *ego te baptizo, ego te absolvo, &c.* Sequitur 4. matrimonium, *sumptum formaliter* non recipere conditionem, vel diem; sic enim explicat mutuam obligationem de præsentibus, adeoque consensum non nixum conditione, collatum in tempus, aut eventum contingenter futurum: secus tamen est de Sponsalibus. Hæc enim cum sint promissio matrimonii futuri, & diem, & conditionem recipiunt, cum nec naturâ suâ, nec institutione, aut legis dispositione habeant, ut statim suum effectum consequantur, quoad obligationem præstandi promissum.

§. 4.

Quid in desponsationibus operentur conditiones tacitæ, ac generales?

Resp. conditiones tacitæ ac generales, seu in dispositione vel contractu *quolibet* subintellectas, non magis esse suspensivas, quam si non exprimentur; ac non expressæ non suspendunt, ergo conditiones tacitæ, ac generales, quæ insunt omni dispositioni, vel contractui, non sunt suspensivæ; ita Sanchez. *l. 5. hic D. 1. n. 6.* *L. conditiones extrinsecus: ibi conditiones*